

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ

Кваліфікаційна робота

на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»

на тему:

**ЗАСТОСУВАННЯ ДІЯЛЬНІСНОГО ПІДХОДУ
НА УРОКАХ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
В УМОВАХ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ**

Виконав:

здобувачка ступеня вищої освіти
«магістр» спеціальності 014 Середня
освіта (Фізична культура)

Шилан М.В.

Керівник:

Кандидат педагогічних наук, доцент

Панчук А.П.

Рецензент:

кандидат наук з фізичного виховання
і спорту, доцент

Романова В.І.

Рівне – 2025 рік

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ХАРАКТЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНІСНОГО ПІДХОДУ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ	8
1.1 Діяльнісний підхід як основа модернізації освітнього процесу	8
1.2 Основні принципи та алгоритм реалізації діяльнісного підходу на уроках фізичної культури	17
Висновки до першого розділу	23
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИ І ОРГАНІЗАЦІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ	25
2.1. Методи дослідження	25
2.2. Організація дослідження	28
РОЗДІЛ 3 ВПЛИВ ДІЯЛЬНІСНОГО ПІДХОДУ ПІДХОДУ НА ФОРМУВАННЯ ВНУТРІШНЬОЇ НАВЧАЛЬНОЇ МОТИВАЦІЇ УЧНІВ НА УРОКАХ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ	30
3.1 Реалізація діяльнісного підходу на уроках фізичної культури в загальноосвітній школі	30
3.2 Сучасні методичні підходи до організації уроку фізичної культури з використанням діяльнісного підходу в умовах НУШ	43
3.3 Результати педагогічного експерименту щодо впливу діяльнісного підходу на формування внутрішньої навчальної мотивації учнів на уроках фізичної культури	55
Висновки до третього розділу	60
ВИСНОВОК	62
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	64

ВСТУП

Постановка проблеми. Сучасне суспільство висуває перед освітою вимоги покращення її якості, усунення освітніх прогалин та забезпечення рівного доступу до освіти для всіх учнів, незалежно від місця їхнього проживання.

В наш час, освіта повинна формувати самостійних, ініціативних і відповідальних громадян, які здатні ефективно співпрацювати для вирішення соціальних, економічних і виробничих проблем. Це вимагає розвитку особистісних якостей, творчих здібностей, навичок самостійного здобуття знань та вирішення проблем, здатності орієнтуватися в соціальному середовищі. Люди повинні вміти працювати з інформацією, освоювати нові технології, самостійно навчатися, знаходити та застосовувати нові знання, а також володіти гнучким мисленням і здатністю швидко адаптуватися.

Ці завдання стали основою для реформування сучасної освіти, яка повинна готувати компетентних особистостей, здатних приймати правильні рішення в різних навчальних, життєвих та професійних ситуаціях. Тому одним із головних завдань сьогоднішньої школи є впровадження діяльнісного підходу в навчальний процес, спрямованого на розвиток ключових компетенцій учнів через активні методи навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Діяльнісний підхід, як психолого-педагогічне явище, отримав теоретичне обґрунтування в роботах сучасних українських науковців Н. Бібік, Г. Бовсунівської, О. Пометун, В. Савицької, та інші.

Дослідники підкреслюють важливість активної участі учнів у навчальному процесі, орієнтуючи їх на розвиток практичних і ключових компетенцій, необхідних для ефективної діяльності в різних сферах життя. Цей підхід акцентує увагу на тому, щоб учні не тільки засвоювали знання, а й активно застосовували їх на практиці, розвиваючи важливі навички, які будуть

корисні їм в реальному житті.

Питання реалізації діяльнісного підходу в навчанні також активно досліджуються в роботах Ю. Білової, В. Білик, І. Большакової, Т. Ніконенко, Т. Полонської, О. Роми, О. Шатило, О. Шаран та ін., які вивчають, як ідеї діяльнісного підходу можна ефективно впроваджувати у сучасну освітню практику для забезпечення більш якісного та практично орієнтованого навчання. У наукових публікаціях наголошується на необхідності внесення змін в освітній процес початкової школи на засадах діяльнісного підходу, впровадження якого покладається в першу чергу на вчителя. Відповідно виникає потреба в узагальненні підходів до визначення теоретичного змісту та практичної реалізації діяльнісного навчання в умовах компетентнісного навчання, що забезпечить продуктивне навчання підростаючого покоління в НУШ на уроках фізичною культурою.

Аналіз сучасної наукової та методичної літератури демонструє значну кількість досліджень, присвячених впровадженню освітньої реформи в галузь фізичного виховання. Зокрема, вивчались особливості фізичного виховання в умовах НУШ, питання формування ключових компетентностей (Л. Гриневич, 2016; С. Моїсеєв, С. Потеряйко, 2019; Н. Москаленко та ін., 2020; М. Лук'янченко, Р. Чопик, 2021; Р. Шиян, 2017), проблеми професійної готовності вчителів (О. Римар, А. Соловей та ін., 2020; Б. Цюпак, 2020), а також вибір ефективних засобів фізичного виховання [1–9]. Однак, незважаючи на значний теоретичний доробок, практичні аспекти впровадження реформи у навчальний процес висвітлено недостатньо.

Зв'язок роботи з планами науково-дослідних робіт. Дослідження виконано у відповідності до плану науково-дослідної роботи кафедри ТПФКС «Шляхи удосконалення професійної підготовки спеціалістів з фізичної культури», яка зареєстрована в Укр. ІНТЕІ (державний реєстраційний номер 0116 U 005225, код тематичних рубрик 77.03.17).

Метою дослідження є теоретичне обґрунтування та практичне

дослідження ефективності реалізації діяльнісного підходу в процесі формування ключових компетентностей на уроках фізичною культурою.

Для досягнення мети даної кваліфікаційної роботи передбачається послідовно вирішити ряд **наступних завдань**:

1. Проаналізувати сучасний стан теоретичного обґрунтування діяльнісного та компетентнісного підходів у психолого-педагогічній і методичній літературі.

2. Визначити основні компоненти та умови реалізації діяльнісного підходу на уроках фізичної культури в контексті формування ключових компетентностей учнів НУШ.

3. Виявити особливості впровадження діяльнісного підходу в освітню практику, враховуючи специфіку фізичного виховання.

4. Експериментально перевірити ефективність діяльнісного підходу у формуванні ключових компетентностей учнів школи.

Об'єкт дослідження - процес фізичного виховання учнів школи в умовах реалізації діяльнісного підходу.

Предмет дослідження - педагогічні умови, засоби та методика реалізації діяльнісного підходу у формуванні ключових компетентностей учнів на уроках фізичної культури.

Методи дослідження. Аналіз і узагальнення наукових досліджень з проблеми діяльнісного підходу та розвитку ключових компетентностей на уроках фізичною культурою, а також вивчення ефективності різних навчальних підходів; систематизація результатів досліджень щодо успішності застосування цих підходів у навчальному процесі; вивчення методичних аспектів впровадження інтерактивних педагогічних технологій у навчання у школі.

Наукова новизна дослідження

У роботі отримано результати, які характеризуються науковою новизною:

1. Уточнено сутність діяльнісного підходу у контексті компетентнісного навчання на уроках фізичної культури відповідно до вимог НУШ.

2. Обґрунтовано педагогічні умови, що забезпечують ефективність формування ключових компетентностей учнів засобами фізичної культури.

3. Розширено наукові уявлення про можливості використання діяльнісного підходу у фізичному вихованні як інтегративного механізму розвитку особистості.

Практичне значення дослідження

Результати дослідження мають важливе прикладне значення:

1. Розроблені практичні рекомендації можуть бути використані вчителями фізичної культури для організації уроків на засадах діяльнісного підходу.

2. Методика впровадження діяльнісного підходу може бути застосована в закладах загальної середньої освіти для формування ключових компетентностей учнів.

3. Запропоновані педагогічні умови та моделі можуть стати основою для вдосконалення навчальних програм, планування уроків і підготовки вчителів у закладах вищої освіти.

4. Матеріали дослідження можуть слугувати методичною базою для подальших наукових розробок, спрямованих на оптимізацію навчання на засадах НУШ.

Особистий внесок здобувача полягає у визначенні напрямку, мети, конкретних завдань дослідження, нагромадженні теоретичного й експериментального матеріалу, здійсненні аналізу отриманих даних.

Апробація результатів проведена на секції звітної науково-практичної конференції викладачів, аспірантів і студентів Рівненського державного гуманітарного університету «Проблеми фізичного виховання у контексті освітньої педагогіки ЗВО» (квітень 2025 р.).

Публікації.

«Фізична культура, спорт і реабілітація в закладах освіти». Рівне: РДГУ. Випуск 13. 2025. С.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Робота викладена на 72 сторінках основного тексту, ілюстрована рисунками та таблицями. У роботі використано 68 вітчизняних і зарубіжних наукових джерел.